

KIADJA / Publisher
 © **Octogon PUBLISHING KFT.**
 1025 Budapest, Szépvölgyi út 146.
 Tel.: (+06-1) 438-0748
 E-mail: info@octogon.hu

SZERKESZTŐSÉG / Editorial Office

FŐSZERKESZTŐ / Editor-in-Chief
Martinkó József
 jozsef.martinko@octogon.hu

SZERKESZTŐ / Editor
Molnár Szilvia
 szilvia.molnar@octogon.hu

ALAPÍTÓ FŐSZERKESZTŐ / Founding Editor
Bojár Iván András
 (1998-2015)

OCTOGON ONLINE SZERKESZTŐ
 Editor of OCTOGON Online
Katona Sándor
 sandor.katona@octogon.hu

ROVATSZERKESZTŐ / Editor
Farsang Barbara, Ifj. Gárdonyi László,
Kaplár F. Krisztina
 info@octogon.hu

ÁLLANDÓ MUNKATÁRSÁK
 Correspondents
Csikós Gábor, Kovács Péter, Petrik Rita,
Szépvölgyi Viktória, Torma Tamás, Vadas József

KÜLFÖLDI LEVELEZŐK
 Foreign correspondents
Bansar Mohamed (Casablanca)
Cser Brigitta (Barcelona)
Kay Szakall von Losoncz (Basel)
Matúz Melinda (Hollandia)

MÉDIA ÉS KOMMUNIKÁCIÓS SZERVEZŐ
 Media and Communication Organizer
Bencsik Klára

GRAFIKAI TERVEZÉS / Graphic Design
Hlatki Dorottya
 grafikus@octogon.hu
LAPTERV / Layout Design
Sólymos Ágnes Eszter

HIRDETÉS, ÉRTÉKESÍTÉS / Advertising sales

ÉRTÉKESÍTÉSI IGAZGATÓ
 Head of Sales
Toperczer Attila
 attila.toperczer@octogon.hu

KIEMELT ÜGYFÉLKAPCSOLATI MENEDZSER
 Key Account Manager
Bucsay Orsolya
 orsolya.bucsay@octogon.hu

KIEMELT ÜGYFÉLKAPCSOLATI MENEDZSER
 Key Account Manager
Várszegi Csilla
 csilla.varszegi@octogon.hu

FOTÓ-ELŐKÉSZÍTÉS, CTP, NYOMÁS ÉS KÖTÉS
 Printed by
Mester Nyomda
 Felelős vezető: Anderle Lambert

ISSN 1418-5229

TERJESZTÉS / Distributed by
 Magyarország: Lapker Rt.
 Románia, Szerbia, Szlovákia: Color Interpress Kft.

Országos könyvterjesztő hálózatok
 és alternatív terjesztőhelyek (ld. 5. oldal)

A hirdetések tartalmáért
 szerkesztőségünk nem vállal felelősséget.

Lapunkat rendszeresen szemlézi a megújult

BSERVER

Borító: Az Oxfordi Egyetem, Közép-Kelet Központ,
 Zaha Hadid Architects, Investcorp befektetés, 2015;
 fotó: Luke Hayes

ELVIS ÉL!

Azt ugye senki sem gondolja komolyan, hogy a 2016. március 31-én, egy miami kórházban elhunyt Zaha Hadid korunk legnagyobb építész. Sokakkal egyetemben hajlok arra, hogy meghalását, a Sötét Zsaruk nyomán, inkább „hazaköltözésnek” nevezzem. Zaha Hadid 2016. március 31-én hazaköltözött. Hadidnak volt egy meséje az idegenségről, Irakról, Egyiptomról, de ez ahhoz hasonlatos történet volt, mint amilyen története Szilárd Leonak, Neumannnak, Tellernek, Gábor Dénesnek, Kármán Tódornak, Keménynek, Wignernek és persze Bartóknak volt Magyarországról, Budapestről, a Fasori Gimnáziumról.

Megkockáztatom, hogy éppen annyira érdekelte Hadidot az emberi faj építészete, mint ET-t. Emlékeim szerint a ráncos bőrű, periszkópfejű is elsősorban bolygónk botanikai csodáiért, cserepes virágaiért, kakaós édességeiért lelkesedett, mintsem a technika, a tudomány földi vívmányaiért, épített kultúrájáért. Mert Hadidnak a kakaóbabhoz, a gombaspórához és a muskátlihoz, az olvadó jéghez, az elfolyó lávához volt inkább köze, mint ahhoz, amit mi földi halandók építészetnek gondolunk. Ebben a tekintetben téves az a megközelítés, miszerint ő az az építészgéniusz, aki először érti meg a komputer-technológia forradalmában rejülő lehetőségeket, vagyis ő az első, aki elég tudással, fantáziával és tekintéllyel rendelkezik ahhoz, hogy a generatív formaalkotás elképesztő tökeigényét megalapozza. Ezzel szemben Hadid nem pusztán annyit tesz, hogy használja és a fizikai valóságba is kiterjeszti ennek az új komputeres formaalkotásnak a nyelvét, hanem ő maga a nyelv. Ez a nyelv miatta, rajta keresztül jött létre. Még akkor is így gondolom, ha ezzel a véleménnyel Fuller, Frei Otto, Fuksas felől közelítve valószínűleg sokan vitába szállnának velem.

Zaha különös, saját természetet, saját ökoszisztémát alkotott. Nem a digitális kultúra részeként, hanem a gyomok, a sziklák, üledékes kőzetek és a papucsállatkák felől érve. Nem

organikus, nem szerves, nem nagyított világ ez, hanem a kísérletező, értelmező botanikus és geológus világa.

Ráadásul úgy képzelem, hogy Zaha Hadid építészete a női test, a női természet megértésén alapuló újrafogalmazása, házai olyan kiáltványok, kantianus kategorikus imperatívuszok, amik a humanoidokat a természeti környezet valódi lényegére figyelmeztetik. Mindenkit arra sarkallnak, hogy fajunk teremtő erejét, központi idegrendszerünket a jó, optimista dolgok szolgálatába állítsuk. Hogy létezésünk esszenciájához, életünk értelméhez a szépség megértése és megteremtése álljon legközelebb.

Az Ívek Királynőjének nevezték őt. Nehéz elképzelni magunkat Zaha Hadid nélkül. Elárult építészeti sajtó vagyunk Hadid hazaköltözése óta. Hadiddal könnyű volt, mert sohasem engedte el egyetlen építészeti lap, egyetlen szerkesztő kezét sem. Az Octogon szerkesztői több alkalommal találkozhattak vele személyesen is. Minden új projektje kapcsán a lélegzet kissé bennszakadt, a figyelem kiélesedett. Untuk a demagóg fanyalgókat, mert éreztük rajtuk, hogy ez az örvénylés, ez az energia őket is felkapja. Hogy ebben a nőben a kitörő vulkán energiája, az univerzum lakik.

Rettenetesen sajnáltuk, amikor hagyta ez a város, hogy a Szervita téri épületét buta bürokraták, kisszerű, irigy építészek és excel-lovagok veszni hagyják. Olyan percemberek, akik nem értették soha, hogy Budapestet ez az energia, ez a teremtőerő, fantázia és alkotóerő tette közép-európai metropolisszá. Olyan emberek ítélték könnyűnek a tervet, akik aztán évről évre elviselik, hogy a Parlament, a Bazilika kupolája mellett egy óriáskerék legyen viszonyítási pont Pest sziluettjén. Akik soha nem engedik már, hogy a „törvényhozás-vallás-vállalkozó polgárság” kupolái újra egy optimista jövő felé fordítsák fővárosunkat. Kár érte. Szegények és árvák vagyunk. Zaha Hadid, visszavárunk.

KÜLFÖLD

10 | **MOLNÁR SZILVIA:**
HADIDIZMUS BÉCSBEN
Library and Learning Centre
 [Zaha Hadid]

18 | **HLATKI DOROTTYA:**
SZELÍDEN HULLÁMZÓ BETON
A Nemzeti Múzeum új épülete Szeczinben
 Robert Konieczny, Michał Lisiński, Dorota Żurek, Katarzyna Furgalińska
 (KWK Promes)

30 | **270 000 M³ CURRY**
Interjú Norihiko Dan japán tervezővel

ITTHON

40 | **MARTINKÓ JÓZSEF**
TEKERJ!
Elkészült a Tisza-tavi Kerékpáros Centrum Tiszafüreden
 Ferdinánd Árpád És Ferdinánd Csaba (Ferdinánd És Ferdinánd Építésziroda Kft.)

44 | **MARTINKÓ JÓZSEF**
TERASZVILÁG
A Bem Park villapark első üteme Debrecenben
 Bordás Péter (BORD Építész Stúdió)

50 | **RÉGIÓK PÁRBESZÉDE**
Új utakon a BORD Stúdió:
Interjú Bordás Péter építésszel

53 | **GÖTZ ESZTER**
KIINDULÓPONT
Elkészült a MOME Műhelyháza
 Reimholz Péter,
 Csomay Zsófia, Németh Tamás

VILLA

66 | **TORMA TAMÁS**
FELTÁRUL-E?
Villa a Kis-Sváb-hegy oldalában
 Zsuffa Zsolt, Kalmár László (Zsuffa És Kalmár Építész Műterem), Pálffy András (FITOUT Zrt.)

IRODA

82 | **KOVÁCS PÉTER**
KITELJESEDÉS FELÉ
Átadták a Váci Greens B épületét
 Tiba János, Király Zoltán
 (TIBA Építész Stúdió Kft.)

MIN DOLGOZIK?

90 | **FARSANG BARBARA ROVATA**
STRANDOLÁS
Az Archikon Építésziroda tervei alapján újul meg a Palatinus

KKK

92 | **UHL GABRIELLA**
MIT FELEJTETTÜNK EDDIG A RAKTÁRBAN?
A Zsidó Múzeum és Levéltár 100! című új állandó kiállításáról

96 | **UHL GABRIELLA**
KÖZÖSSÉGÉPÍTÉS
Elkészült az Óbudai Zsinagóga rekonstrukciójának első üteme
 Szécsi Zsolt, Somlai Tibor, ifj. Kövessy Szabolcs, Benson Marcell

102 | **BEVÉSETT NEVEK**
Feketen-fehéren a Trefort-kertben felavatott holokauszt- és második világháborús emlékműről

104 | **„AZ ÉPÍTÉSZET ÁLLHAT ERŐS MORÁLIS ALAPOKON”**
Andres Lepikkel Horváth András Dezső beszélgetett

DESIGN RANDOM

108 | **DESIGNRANDOM**

110 | **„SZÁMOMRA MA A DESIGN HALOTT”**
Martinkó József interjúja Eugenio Perazzával, az idén negyvenéves Magis alapítójával

114 | **DESIGNTAVASZ**
11. madeinhungary és 4. MeeD

TRAFIK

INDEX

Zaha Hadid: *Malevich's Tektinik* (Malevics Tektonik), 1976-1977, London
A festmény egyúttal koncept terv a 19. századi, londoni Hungerford hídra tervezett 14 emeletes hotelhez

Zaha Hadid portréját Mary McCartney készítette ▶

ZAHA HADID

1950-2016